

Ausambamägi *versus* Vabaduse park

Rakvere linnavolikogu ei aktsepteerinud kohanimekomisjoni pakutud kohanime Vabaduse park, asendades selle Ausambamäega.

Eesti aja esimestel aastakümnetel asus Rakvere linn välja arendama uut linnakeskust. Selleks sobis suurepäraselt endine kirikumõisa maa, mis laius linna keskel ja oli hoonestamata. 1925. a lammutati seasel künkal seisnud küün ja 30. augustil avati samas Vabadussõja ausammas. Otsekohe hakati küngast kutsuma Ausambamäeks. Ja nii oli see ka nõukogude ajal, mil seal ausammast polnud. Seega – Ausambamäe nimi on püsinud varsti juba ligi 90 aastat. Ja ei kao ta kuhugi ka edaspidi.

Samas on park Ausambamäe taga kandnud hoopis teist nime. See oli linnavolikogu 14. veebruari 1934. a otsuse järgi Johan Laidoneri park. Kui see uuele võimule sobimatu nimi esimesel nõukogude aastal kaotati, jäeti park ilma nimeta. Ja nii on ta olnud senini. Pole siis ime, et rahvas on kutsunud teda küll Miilitsa, Päti, Politse või Mendi pargiks. Seega on tõesti viimane aeg pargile õige ja sobiv nimi anda.

Minu arvates ei peaks selleks tingimata olema enam Johan Laidoneri, küll aga võiks olla Vabaduse park, mille üheks osaks on Ausambamägi. Nii oleks nimi Vabadus taas suuremasse ausse tõstetud. Ja seda ajal, mil 27. märtsil saab meie praegune vabadusaeg pikemaks, kui oli seda enne okupatsiooni.

Ei ole Rakveres enam ju ei Vabadusplatsi ega Vabaduskirikut. Aastast 1927 kandis Vabadusplatsi nime rohumaa Ausambamäest lõuna pool ja 1940. a 16. juunil, päev enne Punaväe sissemarssi, pühitseti Pauluse koguduse Vabaduskirik, praegune Kalevi hall. Linna uus keskväljak ehk Vabadusplats jäi kahjuks korralikult hooldamata ja kujundamata, kirikuhoone ehitus jäi lõpetamata. Ainsana kannab tänapäeval Vabaduse nime kunagine Suure-Põllu tänav. On päris selge, et Vabadusplatsi kogu tema ulatuses ei ole võimalik enam

ODETTE KIRSS
linnavalitsuse
kohanimekomisjoni
liige

Minu arvates ei peaks selleks tingimata olema enam Johan Laidoneri, küll aga võiks olla Vabaduse park, mille üheks osaks on Ausambamägi. Nii oleks nimi Vabadus taas suuremasse ausse tõstetud.

Ausambamäe nimi on püsinud varsti juba ligi 90 aastat. Ja ei kao ta kuhugi ka edaspidi. Samas on park Ausambamäe taga kandnud hoopis teist nime.

MONTAŽ, FOTO: ARVET MÄGI

taastada. Las olla seal tore laste mänguväljak, las lehvida lipud.

Pealegi eraldati platsi läänepoolne osa juba Eesti aja lõpul lagedast alast ja kujundati kenaks haljakuks, kuhu istutati lilli ja pöösaid. Nõukogude võimu poolt muudeti see matusepaigaks ja nimetati Vennaskalmistuks. Me ei tea täpselt, kui palju inimesi puhkab Alar Kotli kujundatud mälestusmärgi ümbruses, samuti ei tea me, kes nad kõik kunagi olid. Enamasti on tegemist Saksa võimude poolt hukatutega, ka sõjas langenutega. Võib arvata, et iseseisva Eesti eest võidelnud nende seas pole. Nii sümboliseerivad need kaks lähestikku seisvat monumenti üheskoos meie maa ränka lähiajalugu. Mida teha aga Vennaskalmistu nimega? Kas jättagi nii? Miks ka mitte.

Heakskiitu ei pälvinud volikogus veel teinegi kohanimekomisjoni pakutud nimi – Ujula park. Selle nimega tahtsime meenutada linlaste 9. juulist 1937 siin asunud väliujulat, mille projekteeris tuntud Tallinna arhitekt Tõnis Mihkelson. Oma mitme eelsoojendustüügi ja kahe basseini oli ujula igati ajakohane ja teenis rahvast aastakümneid.

Parajalt sügavas, 50 x 15 m suuruses täiskasvanute basseinis korraldati arvukalt ujumiskursusi ja -võistlusi.

Esimesed võistlused olid juba nädal pärast avamist. Esimesed ujumis- ja veltelpäästekursused toimusid sama suve juuli lõpus ja augusti alguses. Nii ujula liivaga kaetud ümbrus kui avar muruväljak pakkusid head võimalust päevitamiseks ja pallimänguks. 1938. a valminud supelhoones olid riietus- ja pesemisruumid, teisel korrusel kohvik. Sellist ujulat polnud kaugeltki kõigis Eestimaa linnades. Täna ei tea aga paljud rakverlased omaaegsest ujulast midagi. Ehk aitaks Ujula park, mille serval seisaks linnas mitmel pool mujalgi leiduv teabetulp, seda teadvustada.

Kena nimi on ju ka volikogus tunnustust leidnud ajalooline Supeluse, aga minu arvates sobib see enam paikadesse, kus madal ja soe vesi (Viljandi järv, Pärnus mererand) kutsus juba tsariajal supelsaksu suplema.

Siiski, kui ikka arvatakse, et Supeluse on parem kui Ujula, lepin sellega. Pealegi oli sõna supelus kindlalt rahva kõnepruugis ka 1930ndate aastate Rakveres. Hiljem küll enam mitte.